

ARTISIT

Atelier voor kunstenaars met een psychische kwetsbaarheid

Het huis in de André Dumontlaan lijkt op het eerste gezicht hetzelfde als alle andere in de rij. Tot je dichterbij komt. Op de zijkant prijkt een opvallende muurschildering. De deur staat verwelkomend open. Binnen zijn de wanden bedekt met talloze kunstwerken. Verspreid over tafels liggen penselen, potloden en stukjes houtskool. Dit is het atelier van ARTISIT.

Jente VANDEWIJER

Een atelier waarin kunstenaars met een psychiatrisch verleden kunnen doen waar ze meester in zijn, dat is ARTISIT, elf jaar terug opgericht door psycholoog Joannes KÉSENNE en creatief therapeut Bruno RENSON met de steun van Centrum Bruno Renson vzw en de stad Genk. In dit therapeutische atelier staat creativiteit voorop. „Het werk van psychische kwetsbare mensen is evengoed gewoon kunst”, klinkt het beslist.

Het is dinsdagochtend en blijkt hangt er creativiteit in de lucht. Binnen enkele tellen staan er bij Angélique Vanuytkom tal van kunstige lijnen op het doek. „Ik kon altijd al sneller schilderen dan schrijven”, lacht de kunstenaar. „ARTISIT ontdekte me in 2005. Ik schilder op het doek wat ik in mijn gedachten zie. Het proces van het creëren van kunst is een heel avontuur.” Ook Gaston Wuestenbergs schildert al zijn

hele leven. Nu maakt hij met viltstift en aquarel onder meer fruitstilleven met kubistische uitstraling. „Mijn kunst behandelt vaak het thema van de natuur, het klimaat en de ecologie. Ik wil de aarde tonen in al haar paradijselijkheid.” Grafica Tinne Kers volgde diverse opleidingen aan Sint Lukas Antwerpen en aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten. „Ik werk intuïtief en direct op een plaat. Dan kun je het ook niet meer wissen.”

Kunst van de hand van kinderen, ouderen of mensen met een psychische kwetsbaarheid wordt vaak in het hokje van de outsiderkunst geduwd. Dat is een bijzonder circuit met eigen tentoonstellingen en beurzen, afgescheiden van de reguliere kunstwereld. „Alsof je ineens geen kunstenaar meer bent als je ziek wordt”, getuigt schilder Jos Holtappels. „Wij willen naar buiten kunnen komen met ons werk zonder het stigma van de psychiatrie. Outsiderkunst is een slechte naam, want wij staan er middenin. Wij maken insiderkunst.”

Joannes Késenne knikt en zegt: „Ook kunstenaars in het reguliere circuit hebben vaak problemen, alleen wordt daar bij hen niet de nadruk op gelegd. Denk maar aan Van Gogh, Pollock of Rothko. Die behoren tot de meest verkochte en invloedrijkste kunstenaars ter wereld. Wij werken vanuit de inclusiegedachte: we willen de muur tussen outsiderkunst en de reguliere cultuur slopen. Daarom werken we vaak met gastkunstenaars uit dat reguliere circuit, zodat het publiek zelf kan vaststellen dat er geen verschil is met het werk van onze kunstenaars.”

Vanuit de opleiding creatieve therapie aan de Hogeschool PXL in Hasselt wilden Joannes Késenne en Bruno Renson zich verder wagen dan andere ateliers in de gezondheidszorg. „ARTISIT wil niet nog meer therapeutisch inzicht vergaren. Bij ons draait het om louter artistieke expressie”, zegt Késenne. „Vóór ze aansluiten bij ARTISIT moeten onze kunstenaars trouwens hun creativiteit bewijzen aan de hand van hun portfolio. Het is belangrijk dat ze zich kunnen vereenzelvigen met het kunstenaarschap. Daarom zijn de sociale elementen van tentoonstellingen, zoals de vernissages, zo belangrijk. Ook de gesprekken met andere kunstenaars helpen daarbij.”

Tinne Kers: „Ik werk heel intuïtief en meteen op een plaat. Dan kun je het ook niet meer wissen.” © Jozefien Van Huffel

Angélique Vanuytkom: „Het proces van het creëren van kunst is een heel avontuur.” © Jozefien Van Huffel

Gaston Wuestenbergs: „Ik wil de aarde tonen in al haar paradijselijkheid.” © Jozefien Van Huffel

Linda Schroyens: „Ik experimenteer graag met diverse technieken.” © Jozefien Van Huffel

De kunstenaars van ARTISIT werken geregeld en intens samen met gevestigde namen. Zo verleenden onder meer Koen Vanmechelen, Fred Bervoets en Renato Nicolodi vorig jaar hun medewerking aan de tentoonstelling *Bloed*. „Sommigen kijken misschien op van het naturel waarmee kunstenaars van dat kaliber samenwerken met de onze”, zegt Joannes Késenne, „maar kunstenaars zelf maken het onderscheid tussen outsider en insider veel minder dan de buitenwereld.”

„Wij willen de muur tussen outsiderkunst en de reguliere cultuur slopen”

Om de identiteit van iedere kunstenaar nog meer te ontwikkelen, helpt ARTISIT bij het samenstellen van portfolio's en het organiseren van individuele tentoonstellingen. „Marcel Hoeben stelt nu zijn werk tentoon in Bree. Het idee komt helemaal van hem. Hij sprak zelf de eigenaars van de tentoonstellingsruimte aan. Wij bieden extra administratieve en logistieke steun”, zegt Késenne.

De artiesten van ARTISIT kunnen ook aan de slag in workshops en bezoeken in groep ten-

toonstellingen. Bedoeling is hun creatieve zintuigen te prikkelen en hen nieuwe technieken te laten oppikken. Ook om kennis te maken met procedés waarmee men bij ARTISIT niet meteen bekend is, bijvoorbeeld voor vrije grafiek of keramiekkunst, bezoeken ze het atelier van andere kunstenaars. Zo stelde de Leuvense graficus Roeland Kotsch zijn thuisatelier ter beschikking om zijn collega's van ARTISIT in te wijden in de wereld van het etsen. „Nieuwe technieken aanleren, is verfrissend”, vertelt Linda Schroyens. „Je moet je aanpassen aan de techniek en je leert andere methodes om bepaalde effecten te bekomen. Ikzelf experimenteer graag met technieken. Momenteel werk ik veeleer illustratief en probeer ik vooral het element bloemen te betrekken in mijn werk. Op een dag zat ik in de bus door het raam te kijken en kreeg ik een plant aan een hek in het oog, maar ik dacht dat het een vogel was. Ik vond dat zo'n interessant beeld, dat ik er meteen mee aan de slag ging.”

Jaarlijks organiseert ARTISIT een tentoonstelling, maar daarnaast zijn zijn kunstenaars ook betrokken bij diverse projecten. Zo werd de Genkse *Stahlhelm* ter herdenking van de Eerste Wereldoorlog ontworpen en beschilderd door ARTISIT. Het werk van de kunstenaars is online te vinden op www.artisit.be.